

УДК 811.161.2'243+81'271:378.091.8(=111)
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/55-1-31>

Олена БОЙЧУК,
orcid.org/0000-0003-0440-8946
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри громадського здоров'я і гуманітарних дисциплін
Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет»
(Ужгород, Україна) olena.bojchuk@uzhnu.edu.ua

Василь КАЛІЙ,
orcid.org/0000-0001-5260-3282
доктор медичних наук,
професор кафедри громадського здоров'я і гуманітарних дисциплін
Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет»
(Ужгород, Україна) f-medint@uzhnu.edu.ua

ТЕКСТИ ДЛЯ ЧИТАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ: ЗАВДАННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК (ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ДЛЯ АНГЛОМОВНИХ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ)

У статті порушена важлива та актуальна тема, тому що дотепер поза увагою залишається чимало практичних аспектів використання текстів для читання на заняттях української мови як іноземної, немає достатньої кількості текстів із ґрунтовно розробленою системою завдань для студентів медичних спеціальностей. Автор ставить перед собою мету проаналізувати найзагальніші теоретичні аспекти, що стосуються роботи з українськомовним текстом, а відтак розробити систему вправ до одного із текстів, виконання яких підвищить ефективність процесу читання і допоможе розвинути комунікативні навички англомовних студентів-медиків. Результати досліджень підтверджують, що читання супроводжує студентів на всіх етапах вивчення мови. Читання текстів може відбуватися в різних режимах, з різною метою та виконувати різні функції. Звертаємо увагу на три режими читання, кожен із яких використовуємо на заняттях української мови як іноземної. Пристаємо до думки, що найефективнішим є ознайомлювальне читання, оскільки такий режим сприяє розвитку комунікативної компетенції. Обґрунтували доцільність використання текстів для читання для студентів-медиків та запропонували текст «Кілька порад для зміцнення імунітету» із детально розробленою системою комунікативних вправ. Усі завдання, що сприяють формуванню вмінь осмислення інформації тексту, як рекомендується у більшості методичних джерел, поділили на дотекстові, текстові та післятекстові. Перші мотивують прочитати текст або готують до читання і сприйняття інформації; наступні (текстові) мають на меті перевірити розуміння прочитаного, закріпити висловлення з тексту, відпрацювати граматичний матеріал; післятекстові завдання дають можливість відпрацювати навички усного мовлення, вчать висловлювати свої думки з приводу прочитаного. У статті дійшли висновку, що подібні дослідження є корисними, оскільки це готовий матеріал для проведення занять; можливість урізноманітнити заняття; нові ідеї для розроблення системи комунікативних завдань до наступних текстів, які можуть бути використані під час опрацювання інших розмовних тем.

Ключові слова: українська мова як іноземна, тексти для читання, режими читання, дотекстові завдання, текстові завдання, післятекстові завдання, комунікативні навички.

Olena BOYCHUK,
orcid.org/0000-0003-0440-8946
Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department of Public Health and Humanitarian Disciplines
Uzhhorod National University
(Uzhhorod, Ukraine) olena.bojchuk@uzhnu.edu.ua

Vasyl KALIY,
orcid.org/0000-0001-5260-3282
Doctor of Medical Sciences,
Professor at the Department of Public Health and Humanitarian Disciplines
Uzhhorod National University
(Uzhhorod, Ukraine) f-medint@uzhnu.edu.ua

TEXT-BASED ACTIVITIES AT UKRAINIAN AS A SECOND LANGUAGE CLASSES: TASKS FOR THE DEVELOPMENT OF COMMUNICATION SKILLS (SPECIAL ASPECTS OF THEIR USE FOR ENGLISH-SPEAKING MEDICAL STUDENTS)

The article brings up an important and relevant subject, since many practical aspects of using text-based activities at Ukrainian as a second language classes are still overlooked, and there are not enough texts with a thoroughly developed

system of tasks for students of medical specialties. The author aims to analyse the most general theoretical aspects related to work with a Ukrainian text, and therefore to develop a system of exercises for one of the texts. The implementation of those exercises will increase the efficiency of the reading process, and ultimately help to develop the communication skills of English-speaking medical students. Research results confirm that reading accompanies students at all stages of language learning. Reading of texts can take place in different modes, have different goals and perform various functions. The article singles out three modes of reading, each of which is implemented at Ukrainian as a second language classes. We agree that skim reading is the most effective type, as this mode promotes the development of communicative competence, although reading for detail is also exploited by us. The feasibility of using text-based activities for medical students has been substantiated and the text "A few tips for strengthening immunity" with a detailed system of communicative exercises has been offered. All activities that contribute to the formation of the ability to understand text information, as recommended in most methodological sources, have been divided into pre-reading, reading and post-reading activities. Pre-reading activities motivate students to read the text or prepare them for reading and perception of information; reading activities are aimed at checking reading comprehension, consolidating expressions from the text, practicing grammatical material; post-reading activities provide an opportunity to practice speaking skills, teach to express one's thoughts about what has been read. The article concludes that such research and methodological works are useful, since they provide ready-made materials for conducting classes; it is an opportunity to diversify classes; they contribute to generating new ideas for developing a system of communicative tasks for the next texts, which can be used when designing other conversational topics.

Key words: *Ukrainian as a second language, text-based activities, reading modes, pre-reading activities, reading activities, post-reading activities, communication skills.*

Постановка проблеми. Основна мета навчання іноземної мови у ВНЗ полягає у формуванні комунікативної компетенції здобувачів освіти, у набутті вмінь і навичок, що уможливають комунікування з носіями іншої мови. Для іноземців, які приїжджають в Україну задля отримання освіти та які розпочинають вивчення мови «з нуля», – це неабиякий виклик. А для викладачів – відповідальність у доборі технік та методик, аби за досить короткий термін допомогти студентам набутти необхідних знань, умінь та навичок у володінні українською мовою.

Читання є важливим видом пізнавально-комунікативної діяльності поряд із письмом, аудіюванням і мовленням. Читання є водночас і практичною ціллю оволодіння іноземною мовою, і засобом вивчення мови та культури. Через текст відбувається обмін знаннями, досвідом, умінням, навичками, емоціями. Читання «сприяє розвитку інших видів комунікативної діяльності, дає найбільші можливості для виховання і всебічного розвитку іноземних студентів засобами української мови як іноземної» (Зозуля, 2018: 21). Утім надзвичайно актуальними на сьогодні залишаються питання, що стосуються методики використання текстів для читання у процесі вивчення української мови як іноземної, розроблення системи вправ для розвитку комунікативних навичок студентів на різних етапах вивчення мови та різних напрямків підготовки (зокрема, студентів-медиків). Окремі аспекти зазначених питань розглядатимуться в цьому дослідженні, чим обумовлюється його актуальність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Попри те, що українська мова як іноземна порівняно молода наука, питання правильного і вчасного формування навичок читання та розуміння українськомовного тексту часто привертала увагу

дослідників (Бойко, 2016; Бузько, 2019; Галайчук, Трушко, 2021; Зозуля, 2018; Карпенко, 2019; Процик, 2010; Станкевич, 2013; Швець, 2011 та ін.). Прикметно, що чимало науковців, паралельно із теоретичними напрацюваннями та узагальненнями, значну увагу приділяють практичному аспекту застосування текстів для читання. Відтак у дослідженнях представлено готові методичні розробки зі зразками завдань для роботи з іноземними студентами. Наприклад, І. Зозуля подає декілька текстів, дотичних до науково-популярного стилю рівня А1–А2 (Зозуля, 2018), зі зразками передтекстових, притекстових і післятекстових завдань. Опрацьовуючи їх, студенти можуть зняти лексичні труднощі; засвоїти граматичний матеріал, наявний в тексті; розвинути навички говоріння та письма. Так само окремі текстові матеріали із завданнями до них подано у роботі С. Бузько (Бузько, 2019) Дослідниця наводить приклади роботи з текстами фахового спрямування під час навчання української як іноземної в закладах вищої освіти педагогічного профілю.

Останнім часом надзвичайно активно обговорюються питання місця та призначення художнього тексту в навчальному процесі (Галайчук, Трушко, 2021; Процик 2010; Швець, 2011 та ін.), оскільки останні «є багатим джерелом змістової та країнознавчої інформації, а також впливають на почуття, емоції людини, формують її естетичний смак» (Процик, 2010: 61).

Попри увагу дослідників до теми, відчувається нестача «проектів занять» (Галайчук, Трушко, 2021) із розробленою системою вправ для навчання читання і розвитку комунікативних навичок студентів медичного профілю.

Мета статті – проаналізувати найзагальніші теоретичні аспекти, що стосуються роботи з українськомовним тестом; на прикладі підбраного

тексту для читання розробити методично обґрунтовану й практично доцільну систему вправ, виконання яких підвищить ефективність процесу читання, а в кінцевому результаті сприятиме розвитку комунікативних навичок англомовних студентів-медиків.

Виклад основного матеріалу. Читання є невід’ємним видом діяльності на всіх етапах вивчення мови. Щоправда спочатку основна увага приділяється відпрацюванню техніки та елементарних умінь читання, що є характерною особливістю підготовчої стадії читання (Єременко Т. Є. та ін., 2018: 10–11). Задля полегшення роботи на цьому етапі на кафедрі громадського здоров’я і гуманітарних дисциплін Ужгородського національного університету було укомплектовано навчально-методичний посібник «Вчимося читати українською» (Вчимося читати, 2017). Відпрацювання техніки читання у цьому посібнику подається з урахуванням звукового, складового, порівняльного методів та методу цілих слів, кожен із яких має свої переваги та недоліки (Єременко та ін., 2018: 41), а їх комбінація видається найбільш оптимальною. Про це йшлося у нашому попередньому дослідженні (Бойчук, Гречин, 2020), відтак назріла потреба більш детально опрацювати високий рівень уміння читати іноземною мовою, який методисти називають зрілим (осмисленим, диференційованим, гнучким, мобільним) читанням. (Станкевич, 2013: 188). Важливо усвідомлювати, що читання текстів може відбуватися в різних режимах, з різною метою та виконувати різні функції. Н. Станкевич, детально характеризує види читання та їх класифікації, виділяє три основні, що є ключовими під час вивчення мови як іноземної: переглядове (його ще називають проглядом, оглядом, вибірково), ознайомлювальне, вивчальне (Станкевич, 2013: 188). На різних етапах вивчення мови під час своїх занять ми використовуємо кожен із цих режимів. Вибір залежить від мети та дуже часто від часу, який ми можемо приділити для відпрацювання навичок читання та роботи з текстом. За спостереженням О. Тарнопольського, саме ознайомлювальне читання доречно використовувати найчастіше, позаяк інші режими «орієнтуються головним чином на детальне розуміння студентами кожного тексту. Такий підхід значно уповільнює формування комунікативної компетенції в читанні, орієнтує тих, хто навчається, на постійне звернення до двомовного словника, перетворюючи читання на дешифрування текстів, їх безперервний свідомий аналіз» (Тарнопольський, 2006: 74). Ми теж стійкі у міркуваннях, що під час вивчення укра-

їнської мови найважливішим є комунікативний аспект. Відтак до кожного тексту (якого б типу не було читання) укомплектуємо комунікативні завдання таким чином, щоб отриману інформацію (чи то лексичну, чи то граматичну, чи то змістову) студент міг використати для побудови власних міркувань, висловити свою точку зору, спроектувати матеріал на себе та оточення. В цьому вбачаємо найбільшу практичну цінність виконання комунікативних завдань.

Спробуємо продемонструвати, яким чином нам це вдається втілити на практиці (зокрема під час занять української мови як іноземної в Ужгородському національному університеті, що проводяться для англомовних студентів спеціальності «Медицина»). Для прикладу подаємо проєкт заняття для роботи з текстом «Кілька порад для зміцнення імунітету», який можна використовувати для відпрацювання навичок фахового спілкування під час вивчення теми «Спілкування імунолога з пацієнтом» або ж, за умови відповідного рівня підготовки студентів, текст із завданнями можна залучати до опрацювання блоку «Здоров’я й особиста гігієна» (що є частиною соціокультурної комунікації, де передбачено наступні ситуації «Самопочуття», «Здоров’я та недуги», «Візит до лікаря»).

Усі завдання, що сприяють формуванню вмінь осмислення інформації тексту, як рекомендується у більшості методичних джерел, поділяємо на дотекстові, текстові та післятекстові.

Дотекстові завдання мають на меті «формування вмінь смислової та мовної антиципації, яка забезпечує підготовку до сприйняття тексту» (Єременко та ін., 2018: 44). На цьому етапі виконуються завдання, котрі мотивують прочитати текст або готують до читання і сприйняття інформації. Сюди ми віднесли завдання на роботу з опорною лексикою (виокремлення, групування, переклад, співвіднесення із зображенням тощо). Як показує практика, такі завдання викликають неабияке зацікавлення у студентів, позаяк вони є нескладними, а відтак і слабші студенти мають можливість проявити ініціативу під час їх виконання. Перед читанням тексту також рекомендують виконувати завдання на передбачення змісту чи то за заголовками, чи то за ключовими словами, чи то за питаннями.

Текстові завдання спрямовані на перевірку розуміння тексту та активізацію мовного і мовленнєвого матеріалу на базі прочитаного (Єременко та ін., 2018: 44). Через виконання різних типів завдань, намагаємось закріпити висловлення з тексту з можливістю подальшого використання у мовленні. На цьому ж етапі, як нам здається, доречно

відпрацьовувати і граматичний матеріал, звертаючи увагу на аспекти, що активно використовуються в тексті. Це основний етап, на якому створюється підґрунтя для подальшого усного обговорення ситуації, висловлення власної позиції, рольових ігр тощо. Завдання останнього типу відносяться до **післятекстових**. Вони є завершальними, позаяк дають можливість використати як інформацію з тексту, так і лексико-граматичні конструкції, висловлюючись з приводу прочитаного.

Щоб наочно продемонструвати види вправ та проаналізувати роботу з ними звернемося до тексту «**Кілька порад для зміцнення імунітету**».

I. Перед читанням тексту студентам пропонується виконати кілька **вправ дотекстового етапу**.

Завдання 1. А) З'єднайте фрази/слова з довідки з відповідними фото.

Здоровий сон; здорове харчування; прогулянка на свіжому повітрі; куріння; слухання музики; медитація; робота в саду; рукоділля; алкоголь; шкідлива їжа

1) медитація 2)..... 3).....

4).... 5)..... 6)..... 7).....

8).... 9)..... 10)....

Б) Розподіліть подані слова (А) у дві колонки:

Позитивний вплив має(мають)...

Медитація, ...

Негативний вплив на здоров'я має...

.....

В) Зробіть припущення, про що буде текст:

1. Про здорове харчування. 2. Про корисні звички. 3. Про зміцнення здоров'я та імунітету.

Завдання 2. Перед читанням тексту запитайте один в одного і відповідайте.

1. Як часто ви хворієте? 2. У вас сильний чи слабкий імунітет? 3. Що, на вашу думку, покращує імунітет?

II. Завдання текстового етапу

Завдання 3. Читайте текст. Доберіть заголовки на місці пропусків (один варіант зайвий)

1. Позитивна релаксація і зняття стресу. 2. Фізичні навантаження. 3. Якісний сон важливий здоров'я. 4. Не вживайте алкоголь! 5. Добре харчуйтеся!

Завдання 4. Читайте текст.

КІЛЬКА ПОРАД ДЛЯ ЗМІЦНЕННЯ ІМУНІТЕТУ

Усі ми добре знаємо, що попередити хворобу краще, ніж її лікувати. Але для цього потрібно дбати про своє здоров'я, дотримуватись певних правил. Питання, як зміцнити захисні сили організму, стали особливо актуальними у часи пандемії коронавірусу, тому що міцний імунітет здатний захистити людину від зараження вірусними і бактеріальними інфекціями.

Щоб вберегти та примножити здоров'я, треба виробити корисні звички. Ось кілька порад для зміцнення імунної системи:

1. Фізичні навантаження _____

Активний спосіб життя – один із найважливіших факторів підтримання імунітету. Фізичні вправи нормалізують психічний стан людини: знімають напругу, депресію, покращують настрій. Крім того, фізичні навантаження посилюють кровообіг, що це дуже корисно для імунітету. Як мінімум, потрібно ходити пішки. Тому фахівці радять частіше гуляти на свіжому повітрі. Згідно з дослідженнями, лише дві години перебування на природі на тиждень покращують настрій і допомагають підтримувати душевний спокій.

2. _____

Рух – це життя, але ніщо не впливає на імунітет так, як правильне і повноцінне харчування. Здорове харчування зміцнює імунітет, знижує ризик хронічних захворювань. Харчування також важливе для профілактики депресії та тривоги.

Вживайте їжу, де є цинк, залізо, фолієва кислота, мідь, селен, а також вітаміни А, В6, С і Е. Наша порада проста: їжте багато овочів і фруктів, знижуйте споживання шкідливої їжі, не вживайте алкоголь, не паліть.

3. _____

Пам'ятайте, що хронічний стрес завдає для здоров'я великої шкоди. І навпаки – позитивні емоції покращують імунітет.

Існує безліч технік для зняття напруги – дихальні вправи, медитації, слухання музики, спілкування з друзями, книги, фільми, серіали або комп'ютерні

ігри, робота в саду чи на городі, приготування їжі, збирання пазлів, рукоділля тощо. Карантин – це вдалий час для того, щоб владнати свої справи і отримати від цього задоволення.

4. _____

Сон необхідний нашому організму для відновлення клітин, очищення від токсинів, зміцнення пам'яті й обробки інформації. Нестача сну може мати серйозні наслідки для нашого психічного і фізичного здоров'я. Відсутність здорового сну може збільшити ризик хронічних захворювань, таких як діабет, ожиріння та хвороби серця.

Скільки годин потрібно спати – питання індивідуальне. Але факт, що дорослі повинні спати не менше ніж сім годин на добу, і тільки дуже незначній групі людей достатньо шість годин. (Чарлі Шілд, 2020)

Завдання 5. Розташуйте подані зображення у правильній послідовності (відповідно до тексту 1-4)

А) Б)

В) Г)

Завдання 6. З'єднайте дві половинки речень (1 – 5 та А – Г)

1. Попередити хворобу	А) на свіжому повітрі. краще,...
2. Фахівці радять частіше гуляти...	Б) покращують імунітет
3. Здорове харчування важливе...	В) ніж її лікувати
4. Позитивні емоції ...	Г) не менше ніж сім годин на добу
5. Дорослі повинні спати...	Г) для профілактики депресії

Завдання 7. Завершіть фрази відповідним іменником.

Зразок: Попередити краще, ніж її лікувати – Попередити **хворобу** краще, ніж її лікувати.

1. Потрібно дбати про своє
2. Міцний здатний захистити
3. Фізичні – важливий фактор підтримання імунітету.

4. Треба частіше гуляти на свіжому
5. На імунітет впливає правильне і повноцінне
6. Їжте багато і
7. Не вживайте
8. Позитивні покращують імунітет.
9. Нестача може мати серйозні наслідки. 1
0. Скільки потрібно спати?

Завдання 8. До поданих прикметників доберіть іменники з довідки. Словосполучення запишіть і перекладіть.

Зразок: міцний імунітет (strong immunity)

Міцний, шкідлива, імунна, психічний, хронічний, правильне, корисні, вірусні, фізичні, душевний, фізичне, хронічні

Слова для довідки: інфекції, звички, **імунітет**, система, вправи, стан, спокій, харчування, їжа, стрес, здоров'я, захворювання

Завдання 9. Знайдіть серед поданих слів антонімічні пари.

Зразок: Міцний (*Strong*) – слабкий (*weak*)

Міцний, зміцнити, хвороба, активний, зменшити, покращувати, корисний шкідливий, послабити позитивний, загальний, погіршувати, пасивний, здоров'я, **слабкий**, негативний надлишок, індивідуальний, нестача, збільшити.

Завдання 10. А) Заповніть пропуски, вживаючи наказовий спосіб дієслів.

1. (**інфінітив**) **Зміцнити** імунітет – (**наказовий спосіб**) **Зміцніть** імунітет!
2. Потрібно виробити корисні звички – **Виробіть** корисні звички!
3. Потрібно ходити пішки –
4. Треба дотримуватись певних правил – **Дотримуйтесь** певних правил!
5. Треба добре харчуватись –
6. Треба пам'ятати про психічне здоров'я –
7. Потрібно вживати корисну їжу –
8. Треба гуляти на свіжому повітрі –
9. Не треба вживати алкоголь –

Б) Скажіть, яких правил ви дотримуетесь, яких не дотримуетесь /

Зразок: Я зміцнюю імунітет, я не часто ходжу пішки....

Завдання 11. Зверніть увагу на утворення іменників! Заповніть пропуски.

(Що робити?) Харчуватися – (Що?) харчування; читати – читання; приготувати –, збирати –, слухати (прослуховувати) –,, Питати –, писати –, очистити – очищення; дослідити – дослідження; відновлювати –, зміцнити –, навантажити –, гуляти (прогулятися) – прогулянка; медитувати – медитація; робити – робота.

III. Усі попередні завдання полегшують виконання вправ **післятекстового етапу**, що передбачають відпрацювання навичок усного мовлення.

Завдання 12. Відповідайте на питання.

1. Що потрібно для очищення організму від токсинів? 2. Що потрібно робити для зміцнення імунітету? 3. Фізичні навантаження – це корисно чи шкідливо для здоров'я? 4. Бургер, кока-кола і картопля фрі – це здорове харчування? 5. Читання книг допомагає тобі зняти стрес? 6. Тобі приносить задоволення приготування їжі? 7. Тобі подобається медитація? 8. Чи корисні для здоров'я прогулянки на свіжому повітрі?

Завдання 13. Назви три найважливіші звички, на твою думку, для зміцнення імунітету.

На мою думку / Я думаю / Я вважаю, що найважливіші звички для зміцнення імунітету – це...1)...2)...3)...

Завдання 14. Як майбутній лікар, чи можеш ти додати хоча б одну пораду для зміцнення імунної системи (про яку не згадувалося в тексті).

Для зміцнення імунної системи треба також дотримуватись правил гігієни, ...

Висновки. Отже, читання – це важливий елемент мовної підготовки іноземних студентів. Щоправда ефективність роботи з текстом залежить і від зовнішніх факторів: підготовленості, зацікавленості, вмотивованості студентів; їх системної роботи; самостійності виконання завдань тощо. Очевидним залишається той факт, що подібні методичні розробки є корисними, оскільки це готовий матеріал для проведення занять; можливість урізноманітнити заняття; нові ідеї для розроблення системи комунікативних завдань до наступних текстів, які можуть бути використані під час опрацювання інших розмовних тем.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бойко Г. І. Удосконалення навиків читання студентів-іноземців на заняттях з української мови як іноземної. *Парадигма пізнання : гуманітарні питання*. Київ, 2016. Вип. № 2 (13). С. 125–136.
2. Бойчук О., Гречин І. Особливості відпрацювання навичок читання з англійськими студентами під час вивчення української як іноземної (від технічного до змістового аспектів). *Challenges of Philological Sciences, Intercultural Communication and Translation Studies in Ukraine and EU Countries: International scientific and practical conference*. October 30–31, 2020. Venice, Italy. P. 284–287. DOI:<https://doi.org/10.30525/978-9934-588-90-7-77>
3. Бузько С. Робота з текстами фахового спрямування під час навчання української мови як іноземної. *Філологічні студії: Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету*. Кривий Ріг, 2019. Вип. 19, С. 145–156. DOI:<https://doi.org/10.31812/filstd.v19i0.2328>
4. Вчимося читати українською. *Learn to read Ukrainian : навчально-методичний посібник з дисципліни «Українська мова» для англійськомовних іноземних студентів медичного факультету № 2 за напрямом підготовки 7.12010001 «Лікувальна справа» / уклад. О. Бойчук. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2017. 78 с.*
5. Галайчук О., Трушко О. Художній текст як засіб формування середнього рівня володіння українською мовою як іноземною. *Закарпатські філологічні студії*. 2021. Вип. 18. С. 36–40. DOI:<https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2021.18.5>
6. Єременко Т. Є., Трубіцина О. М., Лук'янченко І. О., Юмрукуз А. А. Навчання читання англійською мовою студентів мовних факультетів. *Навчальний посібник з курсу методики викладання іноземних мов у закладах вищої освіти*. Одеса, 2018. 201 с.
7. Зозуля І. Є. Навчання читання іноземних студентів україномовних текстів (початковий етап). *Закарпатські філологічні студії*. 2018. Вип. 5. Т. 1. С. 20–25. URL:<http://ir.lib.vntu.edu.ua/handle/123456789/23389> (дата звернення 20.09.2022)
8. Карпенко С. Д. Формування навички читання та розуміння україномовного тексту у студентів-іноземців. *Молодий вчений. Спецвипуск*. 2019. № 6.1 (70.1). С. 33–37
9. Процик І. Художні твори як навчальні тексти для читання на заняттях із чужоземцями та система вправ для навчання читання як виду мовленнєвої діяльності (на матеріалі новели „Дитинство” з роману Юрія Яновського „Вершники”). *Теорія і практика викладання української як іноземної* : зб. наук. праць. Львів, 2010. Вип. 5. С. 61–69.
10. Станкевич Н. І. Види читання в курсі української мови як іноземної. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної*. 2013. Вип. 8. С. 186–193.
11. Тарнопольський О. Б. *Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти* : навч. посіб. Київ : Фірма „ІНККОС”, 2006. 248 с.
12. 1) Чарлі Шілд. Коронавірус: п'ять порад для зміцнення імунної системи. 2020. URL:<https://www.dw.com/uk/yak-zalyshytysia-zdorovym-vidoma-pid-chas-koronavirusnoho-karantynu/a-52952579> (дата звернення 24.09.2022); 2) Морі Є. Не чекай на хвороби, зміцнюй імунітет. 8 способів покращити здоров'я. 2021. URL:<https://susplne.media/21565-ne-cekaj-na-hvorobi-zmicnuj-imunitet-8-sposobiv-pokrasiti-zdorova/> (дата звернення 24.09.2022)
13. Швець Г. Художній текст на різних етапах вивчення української мови як іноземної. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної*. 2011. Вип. 6. С. 176–179 URL:http://nbuv.gov.ua/UJRN/Timvum_2011_6_27 (дата звернення 24.09.2022)

REFERENCES

1. Boiko H. I. (2016) Udoskonalennia navykiv chytannia studentiv-inozemtsiv na zaniattiakh z ukraïnskoi movy yak inozemnoi. [Improving reading skills foreign students on the lessons with Ukrainian as a foreign language]. *Paradyhma piznannia : humanitarni pytannia*, vol. 13, no. 2, pp. 125–136 [in Ukrainian].
2. Boychuk O., Hrechyn I. (2020) Osoblyvosti vidpratsiuvannia navychok chytannia z anhlo-movnyimi studentamy pid chas vyvchennia ukraïnskoi yak inozemnoi (vid tekhnichnoho do zmistovoho aspektiv). [Special aspects of practicing reading skills with English-speaking students during the study of Ukrainian as a foreign language (from technical to content aspects)]. *Proceedings of the Challenges of Philological Sciences, Intercultural Communication and Translation Studies in Ukraine and EU Countries: International scientific and practical conference (Venice, Italy. October 30–31, 2020)*, pp. 284–287 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-90-7-77>
3. Buzko S. (2019) Robota z tekstamy fakhovoho spriamuvannia pid chas navchannia ukraïnskoi movy yak inozemnoi [Work with texts of professional orientation while studying Ukrainian as a foreign language]. *Filolohichni studii: Naukovyi visnyk Kryvorizkoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu*, vol. 19, pp. 145–156. [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.31812/filstd.v19i0.2328>
4. Boichuk O. (Eds.) (2017) *Vchymosia chytaty ukraïnskoiu. Learn to read Ukrainian* [Learn to read Ukrainian]. Uzhhorod: DVNZ «UzhNU» [in Ukrainian/in English].
5. Halaichuk O., Trumko O. (2021) Khudozhnii tekst yak zasib formuvannia serednoho rivnia volodinnia ukraïnskoiu movoiu yak inozemnoi. [Artistic text as a means of forming an average level of proficiency in Ukrainian as a foreign language]. *Zakarpatski filolohichni studii*, vol. 18, pp. 36–40. [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2021.18.5>
6. Yeremenko T. Ye., Trubitsyna O. M., Lukianchenko I. O., Yumrukuz A. A. (2018) *Navchannia chytannia anhliiskoiu movoiu studentiv movnykh fakul'tetiv* [Teaching students of language faculties to read in English]. Odesa [in Ukrainian/in English].
7. Zozulia I. Ye. (2018) Navchannia chytannia inozemnykh studentiv ukraïnomovnykh tekstiv (pochatkovyi etap). [Teaching foreign students to read Ukrainian-language texts (Beginner level)]. *Zakarpatski filolohichni studii*, vol. 5, pp. 20–25. Available at: <http://ir.lib.vntu.edu.ua/handle/123456789/23389> (accessed 20 September 2022) [in Ukrainian].
8. Karpenko S. D. (2019) Formuvannia navychky chytannia ta rozuminnia ukraïnomovnoho tekstu u studentiv-inozemtsiv. [Reading and understanding skills formation among the foreign students]. *Molodyi vchenyi. Spetsvypusk*, no. 6.1 (70.1), pp. 33–37 [in Ukrainian].
9. Protsyk I. (2010) Khudozhni tvory yak navchalni teksty dlia chytannia na zaniattiakh iz chuzhozemtsiamy ta systema vprav dlia navchannia chytannia yak vydu movlennievoi diialnosti (na materialy novely „Dytynstvo” z romanu Yuriiia Yanovskoho „Vershnyky”). [Fiction works as didactic texts for reading at the lessons with foreigners and the system of exercises for teaching reading as a type of speech activity (based on the short story „CHILDHOOD” from the novel „RIDERS” by Yuriy Yanovskiy)] *Teoriia i praktyka vykladannia ukraïnskoi yak inozemnoi*, vol. 5, pp. 61–69 [in Ukrainian].
10. Stankevych N. I. (2013) Vydy chytannia v kursi ukraïnskoi movy yak inozemnoi. [Types of reading in teaching Ukrainian as a foreign language]. *Teoriia i praktyka vykladannia ukraïnskoi movy yak inozemnoi*, vol. 8, pp. 186–193 [in Ukrainian].
11. Tarnopolskyi O. B. (2006) *Metodyka navchannia inshomovnoi movlennievoi diialnosti u vyshchomu movnomu zakladi osvity* [Methods of teaching foreign language speech activity in a higher language educational institution]. Kyiv : Firma „INKOS” [in Ukrainian].
12. 1) Shild Ch. (2020) Koronavirus: piat porad dlia zmitsnennia imunnoi systemy [Coronavirus: five tips to strengthen the immune system]. Available at: <https://www.dw.com/uk/yak-zalyshytysia-zdorovym-vdoma-pid-chas-koronavirusnoho-karantynu/a-52952579> (accessed 24 September 2022) [in Ukrainian]; 2) Mori Ye. (2021) Ne chekai na khvoroby, zmitsniui imunitet. 8 sposobiv pokrashchyty zdorovia [Do not wait for diseases, strengthen your immunity. 8 ways to improve health]. Available at: <https://suspilne.media/21565-ne-cekaj-na-hvorobi-zmicnuj-imunitet-8-sposobiv-pokrasiti-zdorova/> (accessed 24 September 2022) [in Ukrainian].
13. Shvets H. (2011) Khudozhnii tekst na riznykh etapakh vyvchennia ukraïnskoi movy yak inozemnoi. [The fictional text on the different periods of teaching Ukrainian as foreign language]. *Teoriia i praktyka vykladannia ukraïnskoi movy yak inozemnoi*, vol. 6, pp. 176–179 (accessed 24 September 2022) [in Ukrainian].